

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни до 17 февруари 2020 г.

Краткосрочна бизнес статистика

Краткосрочните показатели отчетоха положително развитие. След спад през ноември, през декември промишленото производство остана на нивата от година по-рано. Бе отчетен съществен спад при *производството на основни метали*, но той бе изцяло компенсиран от растеж в други дейности, сред които *производство на компютърна и комуникационна техника* и *на хранителни продукти*. Същевременно растежът на оборота в промишлеността се ускори, поради по-добри продажби както за износ, така и на вътрешния пазар. Растежът в търговията на дребно също бе по-висок, воден от продажбите на нехранителни стоки. След едномесечен спад, строителната активност отново се повиши през декември, в резултат на ръст при сградното строителство.

През януари 2020 г. общият показател за бизнес климата се повиши чувстви-

телно за трети пореден месец. Подобриеното се дължеше на по-оптимистични очаквания в промишлеността, където през последното тримесечие на 2019 г. средното натоварване на мощностите достигна ново най-високо ниво – 78%. Доверието на потребителите също се подобри, поради положителни оценки за финансовото състояние на домакинствата.

Пазар на труда

През четвъртото тримесечие на 2019 г. участието в работната сила продължи да нараства на годишна база, подкрепено от увеличените възможности за заетост в икономиката и повишението на доходите. Икономически активното население в трудоспособна възраст (15-64 г.) се увеличи с 1.5% спрямо последните три месеца на 2018 г., благодарение най-вече на високите възрастови групи (45 и 54 г. и 55 и 64 г.), в съответствие с протичащите процеси по застаряване на насе-

лението и работната сила. В същото време, за второ поредно тримесечие групата на младежите между 15 и 24 г. също имаше положително влияние за нарастването на работна сила, в резултат от реализацията на пазара на труда. Общият коефициент на заетост достигна на 70%, което е нова най-висока стойност към края на годината. В резултат от по-високото търсене на труд спрямо година по-рано, коефициентът на безработица спадна до 4.1%, което е понижение с 0.6 пр.п. в сравнение с четвърто тримесечие на 2018 г.

Доходи

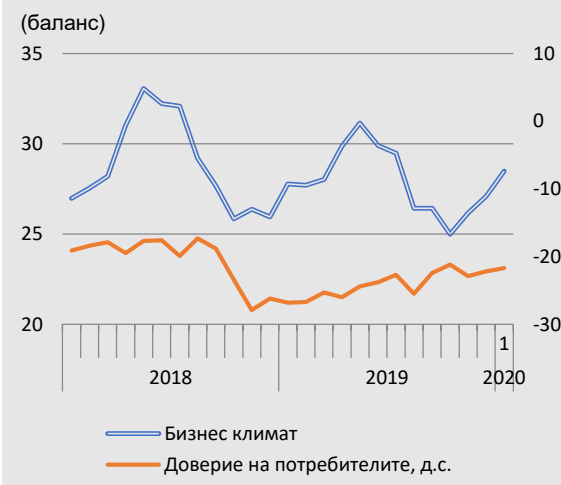
През четвъртото тримесечие на 2019 г. номиналният растеж на средната заплата в страната остана стабилен (12.1% на годишна база) и отчете известно ускорение, повлиян от заплатите в публичния сектор. Растежът на последните се ускори до 12.1%, в синхрон с наблюдаваната динамика в частния сектор (12.2%). Покачването на

заплатите в строителството (14.1%) също допринесе за общото нарастване на доходите от труд и беше съчетано със значително увеличение на броя на заетите в дейността. При бизнес услугите положителното търсене на труд беше съпроводено със стабилен растеж на заплатите от 12.2%, докато динамиката на показателя в добивната и преработващата промишленост се забави на годишна база, съответно до 9.5% и 1.7%, следвайки тенденцията на намаляване на наетите. През четвъртото тримесечие, реалният растеж на средната работна заплата, дефлиран с ХИПЦ, продължи да се ускорява до 9.6% и подкрепи нарастването на покупателната способност на домакинствата. Разгледано за цялата 2019 г. се наблюдаваше увеличение на броя на висококвалифицираните наети и спад сред тези, с най-ниска квалификация, което също допринесе за наблюдавания по-силен растеж на заплатите спрямо година по-рано.

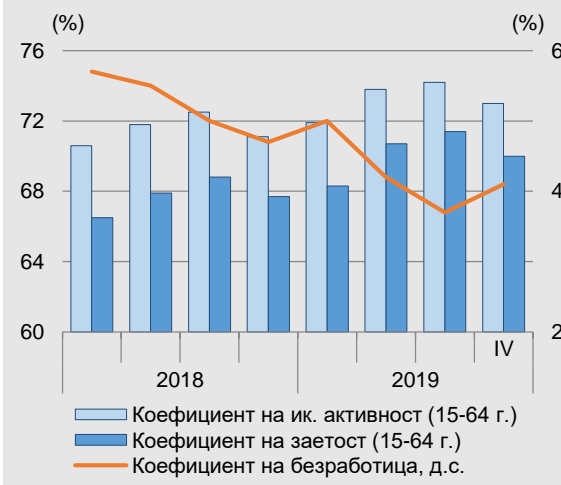
Граф. 1 Приноси към изменението на оборота в промишлеността

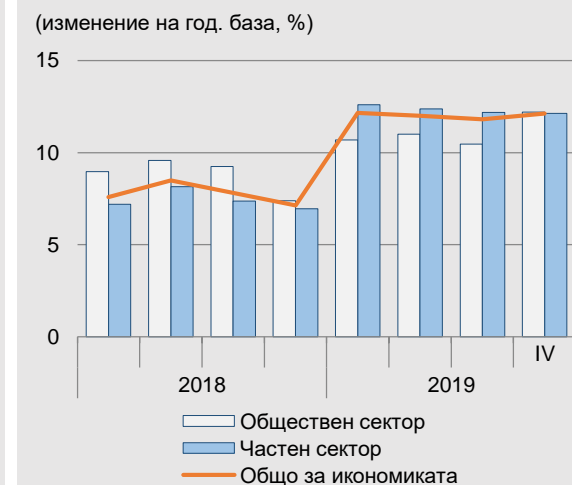
Граф. 2 Бизнес климат и доверие на потребителите

Граф. 3 Коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица

Граф. 4 Номинален растеж на работната заплата по икономически сектори

Инфлация

По предварителни данни на НСИ, месечната инфлация за януари бе 0.5% и се дължеше на повишението в цените на храните и административните цени. Сезонното нарастване на цените на зеленчуците допринесе с 0.3 пр.п. за общото повишение на Хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ). Цените на някои услуги като водоснабдяване, канализация, градски автомобилен транспорт, също имаха леко повишение на цените, а приносът на административните цени в месечната инфлация бе 0.1 пр.п.

Инфлацията за януари спрямо съответния месец на предходната година се повиши до 3.4%, в сравнение с 3.1% в края на 2019 г. Ускорението се дължеше на цените на храните и горивата за лични транспортни средства, които се повишиха, съответно със 7.5% и 10%.

Външен сектор

Излишъкът по текущата сметка продължи да нараства, достигайки 9.7% от прогнозния БВП за единайсетте месеца на 2019 г, след като само през ноември балансът се повиши почти три пъти. Подобриенето през месеца отново се дължеше на по-високо салдо във външната търговия. Вносът както

на стоки, така и на услуги остана със 7.2% по-нисък отколкото през ноември 2018 г. Търговията със страни извън ЕС (и основно с нефт и нефтопродукти) продължи да има основен принос за понижението. Същевременно износет запази нивото си от година по-рано, като спадът при услугите (телекомуникационни и застрахователни) бе напълно компенсиран от възходящата динамика при стоките.

Брутният външен дълг достигна 57% от прогнозния БВП към края на ноември. Съотношението бе по-ниско с 3.2 пр.п. на годишна база с принос от всички сектори. Понижението на задлъжнялостта бе активно при правителствения сектор, докато спадът в съотношение при останалите се дължеше на по-съществено повишение на БВП. Нетният външен дълг остана положителен, като активите надвишиха пасивите с 3% от прогнозния БВП.

Финансов сектор

Търсенето на заемни средства от частния сектор остана високо в края на 2019 г., като годишният растеж възлезе на 9.3%. Това се дължеше, от една страна, на фундаментални икономически фактори, а от друга и на по-високия положителен принос на кредитите, предоставени на финансови предприятия в края на годината. Растежът

на кредитите на нефинансовите предприятия през декември се ускори до 5.9% при 5.4% месец по-рано. Това в голяма степен бе в синхрон с положителната динамика на бизнес климата, оценките на предприятията за текущата бизнес ситуация и краткосрочните индикатори. По икономически сектори кредитът на нефинансовите предприятия нарасна най-много в *транспорт, складиране и пощи; създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения; хотелиерство и ресторантьорство, операции с недвижими имоти*. Кредитът за компаниите в строителството нарасна със 7.9% в края на 2019 г. В същото време през декември се наблюдаваше значително подобрене на бизнес климата в строителството. Кредитите за домакинствата нараснаха с 9.5%, като потребителските и жилищните кредити запазиха двуцифрен растеж от съответно 10.8% и 14.5%. Динамиката им бе подкрепена от повишение на доходите и индикатора за потребителското доверие през декември, както и положителни очаквания на домакинствата за общата икономическа ситуация.

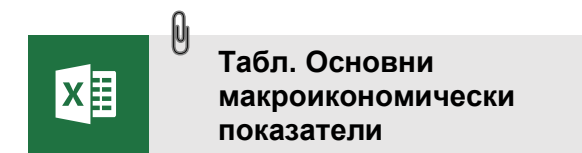
Бюджетен сектор

Касовият бюджетен дефицит за 2019 г. бе 1% от прогнозния БВП. Общото ниво на приходите и помощите

достигна планираното за годината, като постъпленията се повишиха с 11.1% в сравнение с декември 2018 г. Приходите от косвено облагане (почти половината от данъчните приходи) и от пряко облагане (дял от 19%) преизпълниха годишния разчет, като се повишиха съответно с 8.5% и 9.5%. Приходите от социално- и здравноосигурителни вноски (почти 30% от данъчните постъпления) надхвърлиха минимално годишния план и нараснаха с 11.5% спрямо 2018 г. Помощите не достигнаха планираното ниво, но нараснаха с двуцифрен темп (16.7%). Значителен ръст бе отчетен и при неданъчните приходи – 19%.

Разходите достигнаха 97.6% от годишния разчет, като се повишиха с 14.4%. Растежът им бе движен в най-голяма степен от капиталовите разходи, плащанията за персонал, социалните разходи и субсидиите, докато лихвените плащания намаляха.

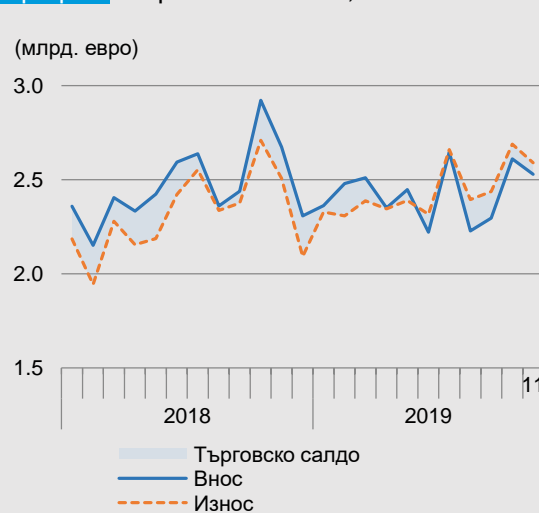
Държавният дълг се понижи до 20% от прогнозния БВП, при 21.8% през 2018 г.

Граф. 5 Инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени)

Граф. 6 Търговски баланс, внос и износ

Граф. 7 Структура на кредита на нефинансовите предприятия

Граф. 8 Приходи, разходи и бюджетно салдо

